

Załącznik do uchwały
nr LIX/795/VI/2024
Rady Powiatu w Poznaniu
z dnia 31 stycznia 2024 r.

PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE POZNAŃSKIM NA LATA 2024-2026

Opracowanie:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu

Spis treści

Wprowadzenie	4
I. Podsumowanie realizacji programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie poznańskim w latach 2021-2023 ..	5
1. Działania w zakresie wspierania rodziny w środowisku lokalnym.....	5
1.1. Wsparcie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny.....	5
1.2. Placówki wsparcia dziennego o charakterze opiekuńczym i terapeutycznym.	6
1.3. Rodziny wspierające	7
1.4. Poradnictwo specjalistyczne dla dzieci i młodzieży oraz rodzin z problemami wychowawczymi.	7
1.5. Programy mające na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia, których beneficjentami są dzieci, młodzież i rodziny.	8
1.6. Terapia dla rodzin dotkniętych kryzysem i wsparcie w formie schronienia.	8
1.7. Wspieranie rodzin wychowujących dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami.	9
1.8. Ponoszenie przez gminy wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	9
2. Rozwój i wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej.....	11
2.1. Formy rodzinnej pieczy zastępczej	11
2.2. Struktura rodzin zastępczych w powiecie poznańskim.....	12
2.3. Zawieranie umów na pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej.	14
2.4. Wsparcie rodzin zastępczych przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.....	14
2.5. Wsparcie rodzin w formie rodzin pomocowych oraz osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.	15
2.6. Organizowanie czasu wolnego oraz pomocy wolontariuszy wspierających podopiecznych rodzin zastępczych w nauce	16
2.7. Promocja rodzicielstwa zastępczego.	17
2.8. Przygotowanie rodzin do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.	17
2.9. Grupa wsparcia dla rodziców zastępczych	18
2.10. Poradnictwo psychologiczne, interwencja i terapia	19
2.11. Pomoc prawna	21
2.12. Szkolenia dla rodzin zastępczych	21
2.13. Zmiana środowiska opiekuńczo-wychowawczego	22
3. Instytucjonalna piecza zastępcza	23
3.1. Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej.	23
3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie poznańskim.....	23
3.3. Zmiana środowiska opiekuńczego.....	26
4. Proces usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej.....	26
4.1. Wsparcie pełnoletnich wychowanków rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej.	26

4.2. Kierowanie do mieszkań chronionych.	27
5. Wsparcie rodzin naturalnych i rodzinnej pieczy zastępczej w ramach działań projektowych.	28
6. Wydatki poniesione przez powiat poznański na pieczę zastępczą w latach 2021-2023.....	28
II. Cele programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie poznańskim na lata 2024-2026.....	29
III. Harmonogram realizacji zadań	30
Cel 1. Rozwój i wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej	30
Cel 2. Rozwój systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej w tym tworzenie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.....	32
Cel 3. Wspieranie w procesie usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.....	34
Cel 4. Wzmocnienie funkcji rodziny jako naturalnego środowiska opiekuńczo-wychowawczego dla dzieci.....	35
IV. Koordynacja programu.....	36
V. Źródła finansowania programu.	36
VI. Monitoring i ewaluacja programu.	36
SPIS TABEL.....	37

Wprowadzenie

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Poznańskim na lata 2024-2026, zwany dalej Programem, został sporządzony na podstawie założeń Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2023 r. poz. 1426 ze zm.). Zgodnie z art. 180 pkt 1 przywołanej ustawy, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów, dotyczących rozwoju pieczy zastępczej.

Program wyznacza kierunki rozwoju rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w powiecie poznańskim.

Dokument ten jest kontynuacją realizacji założeń, które określone zostały w 2021 roku Uchwałą nr XXIX/362/VI/2021 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Poznańskim na lata 2021-2023.

Program został przygotowany w oparciu o diagnozę sytuacji rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie powiatu poznańskiego oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi i wspierania rodzinnych form pieczy zastępczej.

Zarządzeniem Nr 91/2011 Starosty Poznańskiego z dnia 26 października 2011 r. organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu poznańskiego zostało wyznaczone Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Działania w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym zapisane w Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Poznańskim na lata 2021-2023 realizowane są na podstawie:

- ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2023 poz. 1426 ze zm.);
- ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. 2023 poz. 901 ze zm.);
- ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2023 poz. 2806 ze zm.);
- ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2022 poz. 1526 ze zm.);
- ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2021 poz. 1249 ze zm.);
- rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 roku w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011, nr 292, poz. 1720 ze zm.).

I. Podsumowanie realizacji programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie poznańskim w latach 2021-2023

1. Działania w zakresie wspierania rodziny w środowisku lokalnym.

Wspieranie rodziny powinno opierać się na eliminowaniu sytuacji, w których dziecko, ze względu na jego dobro, musi opuścić rodzinę biologiczną, a tym samym na podejmowaniu pracy z rodziną i działaniach profilaktycznych. Stąd też na poziomie gminy niezbędne są działania zmierzające do wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, polegające w szczególności na: wzmacnianiu roli i funkcji rodziny, rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych, podnoszeniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, pomocy w integracji rodziny i dążeniu do jej reintegracji, jak również przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny. Rodzina powinna mieć zapewnione wsparcie poprzez współpracę różnych instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, organizowanie placówek wsparcia dziennego, pomoc w formie rodzin wspierających oraz poprzez przydzielenie asystenta rodziny. Praca z rodziną to w szczególności: konsultacje i poradnictwo rodzinne, terapia i mediacje, usługi dla rodzin z dziećmi w tym opiekuńcze i specjalistyczne, pomoc prawna głównie w zakresie prawa rodzinnego oraz organizowanie spotkań i grup wsparcia takich jak grupy samopomocowe mające na celu wymianę doświadczeń i zapobieganie izolacji rodzin.

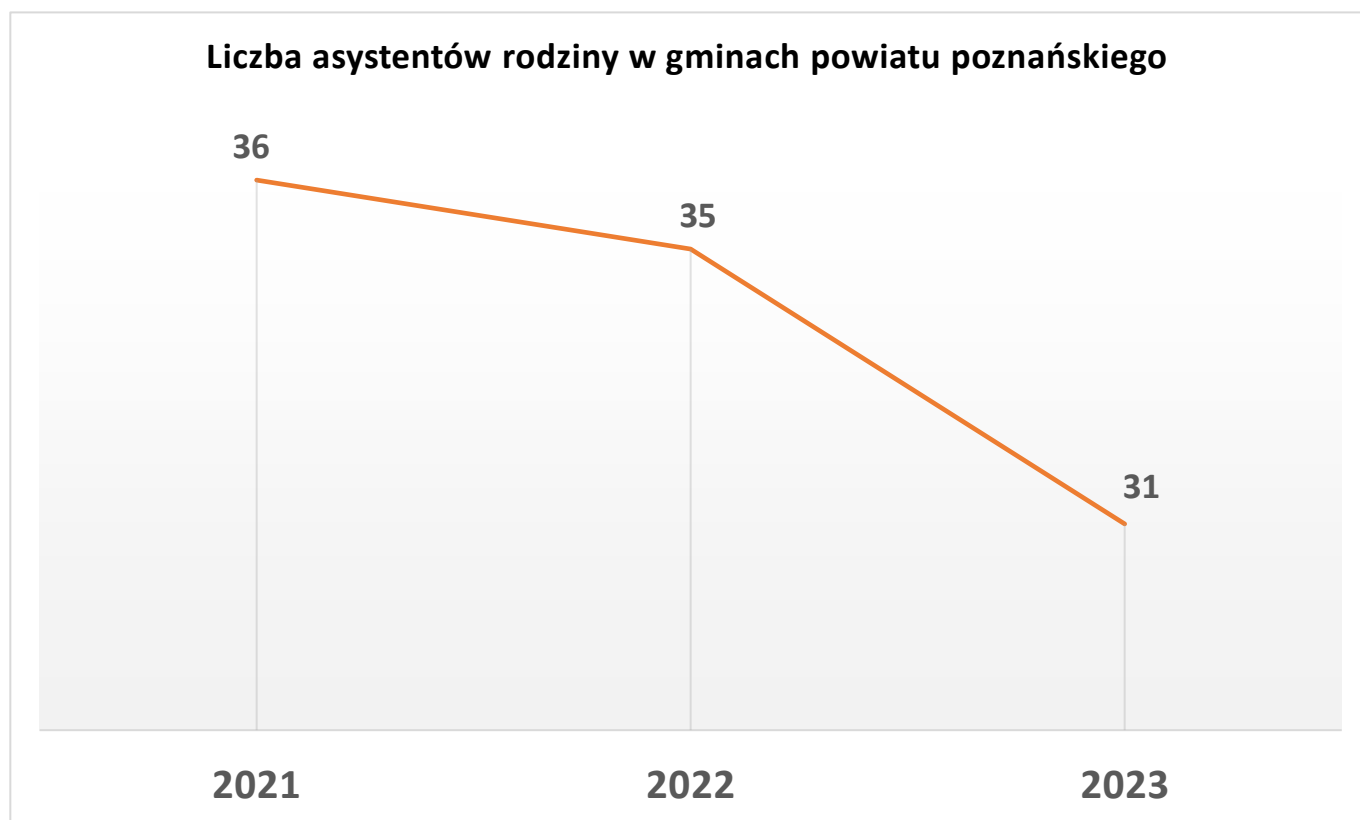
1.1. Wsparcie rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny

Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę, którą wspiera, podstawowego poziomu stabilności życiowej umożliwiającej jej prawidłowe wychowanie dzieci. Asystent rodziny realizując szereg działań, wspiera rodziny, w których występują problemy trudne do pokonania, pełni bardzo ważną rolę, to od jego profesjonalizmu zależeć będzie to, by jak najmniejsza liczba dzieci trafiała do pieczy zastępczej. I to właśnie malejąca liczba odebrań dzieci rodzicom będzie świadectwem sukcesu asystentów rodzin, ośrodków pomocy społecznej i gmin. Jego głównym zadaniem jest podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie i niedopuszczenia do oddzielenia dzieci od rodziny.

Tabela 1 Liczba asystentów rodziny i rodzin objętych wsparciem w gminach powiatu poznańskiego

Gmina	Liczba asystentów rodziny / liczba rodzin objętych wsparciem					
	2021		2022		2023	
Buk	1	15	1	13	1	16
Czerwonak	4	36	4	36	4	36
Dopiewo	1	12	1	12	1	14
Kleszczewo	1	12	1	10	1	12
Komorniki	1	17	1	19	1	20
Kostrzyn Wlkp.	1	14	1	13	1	13
Kórnik	2	27	2	23	2	27
Luboń	2	29	2	26	2	17
Mosina	1	18	1	19	1	23
Murowana Goślina	4	26	3	25	2	26
Pobiedziska	2	19	2	14	1	17
Puszczykowo	2	17	2	16	2	17
Rokietnica	3	26	3	33	3	29
Stęszew	1	13	1	17	1	13
Suchy Las	1	12	1	9	1	13
Swarzędz	7	58	7	51	5	56
Tarnowo Podgórne	2	30	2	21	2	33
Ogółem	36	381	35	357	31	382

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

Rysunek 1 Liczba asystentów rodziny w gminach powiatu poznańskiego w latach 2021 - 2023

Z danych zawartych w tabeli wynika, że w opisywanych latach, liczba rodzin objętych pomocą oraz liczba asystentów malała. Zauważalny duży wzrost umieszczanych dzieci w pieczy zastępczej, pokazuje że jest ich zdecydowanie za mało, a praca z rodziną jest niewystarczająca. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jeden asystent może pomagać równocześnie maksymalnie 15 rodzinom. Trudności jakie sygnalizują gminy dotyczą również braku współpracy ze strony rodzin biologicznych, a nawet unikania kontaktu z asystentem rodziny a co za tym idzie braku motywacji do zmiany swojej sytuacji rodzinnej.

Problemami, które najczęściej występowały w rodzinach, którym udzielono wsparcia i pomocy były: nieporadność życiowa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zagrożenie lub wykluczenie społeczne, wieloobszarowe i wielopokoleniowe dysfunkcje w obszarze społecznym (brak umiejętności i kompetencji społecznych), występowanie przemocy domowej, problem z prowadzeniem budżetu domowego i liczne zadłużenia, problemy psychiczne, bezrobocie, ograniczenia intelektualne, uzależnienia lub współuzależnienia, długotrwała choroba.

1.2. Placówki wsparcia dziennego o charakterze opiekuńczym i terapeutycznym.

Trudna sytuacja rodzin, zwłaszcza niepełnych, wielodzietnych, dysfunkcyjnych sprawia, że w systemie pomocy istotną rolę wspierającą odgrywają placówki wsparcia dziennego, w tym specjalistyczne.

W ramach pomocy rodzinie, placówki wsparcia dziennego obejmują opieką i wychowaniem dzieci w czasie pozalekcyjnym. Sprawują one funkcje opiekuńcze, wspierają rodziców w wychowywaniu dzieci, uczą gospodarowania czasem, odpowiedzialności, obowiązkowości.

Na podstawie danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej ustalono, że w gminach powiatu poznańskiego funkcjonują placówki wsparcia dziennego w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz jednostki prowadzone w ramach profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. Placówki prowadzone są w formie opiekuńczej i specjalistycznej.

Tabela 2 Placówki wsparcia dziennego funkcjonujące na terenie powiatu poznańskiego.

Gmina	Liczba placówek wsparcia dziennego		
	2021	2022	2023
Buk	1	1	1
Czerwonak	0	0	0
Dopiewo	2	2	2
Kleszczewo	2	2	2
Komorniki	2	2	3
Kostrzyn Wlkp.	4	4	4
Kórnik	0	0	0
Luboń	2	2	0
Mosina	8	8	8
Murowana Goślina	0	0	0
Pobiedziska	0	0	0
Puszczykowo	1	1	1
Rokietnica	1	1	1
Stęszew	0	0	0
Suchy Las	0	0	0
Swarzędz	0	0	0
Tarnowo Podgórne	5	5	5
Ogółem	28	28	27

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ośrodków pomocy społecznej

1.3. Rodziny wspierające

Rodzina wspierająca jest to rodzina z bezpośredniego otoczenia dziecka, czyli np. sąsiedzi czy rodzina zaprzyjaźniona. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, a także kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Z informacji przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej wynika, że w latach 2021-2023 na terenie powiatu poznańskiego w żadnej z gmin nie powierzono pełnienia funkcji rodziny wspierającej.

1.4. Poradnictwo specjalistyczne dla dzieci i młodzieży oraz rodzin z problemami wychowawczymi.

W ramach działalności obejmującej poradnictwo specjalistyczne dla dzieci i młodzieży oraz rodzin z problemami wychowawczymi, na obszarze powiatu poznańskiego mieszkańcy mogą uzyskać pomoc w punktach konsultacyjnych ds. przeciwdziałania przemocy domowej lub punktach informacyjno-konsultacyjnych dla osób z problemem

alkoholowym i członków ich rodzin. Wsparcia udzielają tacy specjaliści jak: psychologowie, pracownicy socjalni, terapeuci uzależnień, psychiatrzy, doradcy zawodowi, prawnicy czy asystenci rodzin.

Poradnictwo specjalistyczne – psychologiczne i pedagogiczne – jest udzielane dzieciom, młodzieży oraz ich rodzicom i opiekunom również na terenach placówek oświatowych takich, jak poradnie psychologiczno-pedagogiczne, szkoły i przedszkola.

1.5. Programy mające na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia, których beneficjentami są dzieci, młodzież i rodziny.

W gminach powiatu poznańskiego realizowane były programy obejmujące w szczególności zagadnienia z zakresu wspierania i rozwoju poszczególnych członków rodzin oraz wzmacniania całych rodzin, rozwijania umiejętności społecznych i emocjonalnych oraz radzenie sobie z trudnościami, budowanie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, podnoszenia kompetencji rodzicielskich. Programy dotyczyły także profilaktyki uzależnień od alkoholu i narkotyków, przeciwdziałania przemocy domowej, terapeutyczno-edukacyjnego wsparcia młodzieży oraz zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej i promocji zdrowia psychicznego. Ponadto rodziny w kryzysie miały także dostęp do usługi poradnictwa prawnego, psychologicznego, mediacyjnego i pedagogicznego w ramach wspierania funkcji opiekuńczo – wychowawczej rodzin a także możliwość uczestnictwa w warsztatach z zakresu budowania relacji dorosły-dziecko w rodzinach z problemem alkoholowym wspieranych przez asystenta rodziny.

Realizacja Programów przez gminy odbywa się w oparciu o własne środki i programy a także poprzez pozyskiwanie dotacji z budżetu państwa, programy rządowe z zakresu wspierania rodziny oraz fundusze Unii Europejskiej.

1.6. Terapia dla rodzin dotkniętych kryzysem i wsparcie w formie schronienia.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK) w Kobylnicy udziela osobom i rodzinom będącym w stanie kryzysu natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, poradnictwa socjalnego lub prawnego oraz w uzasadnionych sytuacjach schronienia do 3 miesięcy. Ośrodek dysponuje 16 miejscami całodobowego pobytu. W obrębie powiatu poznańskiego poradnictwo specjalistyczne w sprawach rodzinnych jest świadczone również przez 3 poradnie psychologiczno-pedagogiczne oraz ich filie, mające swoje siedziby w kilku gminach. W placówkach tych pomocy specjalistycznej udzielają przede wszystkim psychologowie, pedagodzy i doradcy zawodowi oraz specjaliści z zakresu logopedii.

W ramach specjalistycznego poradnictwa, poradnie psychologiczno-pedagogiczne w latach 2021-2023 podejmowały działania mające na celu wsparcie rodzin naturalnych w wypełnianiu ich funkcji rodzicielskich.

1.7. Wspieranie rodzin wychowujących dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami.

W latach 2021-2023 w ramach pozyskanych przez powiat środków finansowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) oraz środków własnych powiatu, udzielano dofinansowania w zakresie rehabilitacji społecznej dzieci i młodzieży. Wydatkowane kwoty na poszczególne formy wsparcia dzieci i ich opiekunów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 3 Wsparcie dzieci i młodzieży w ramach rehabilitacji społecznej w latach 2021-2023

Rok Forma wsparcia	2021		2022		2023	
	Liczba dzieci i młodzieży	Kwota dofinansowania	Liczba dzieci i młodzieży	Kwota dofinansowania	Liczba dzieci i młodzieży	Kwota dofinansowania
Dofinansowanie pobytu na turnusach rehabilitacyjnych	172	219 716	160	236 925	78	147 632
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	277	509 869	220	476 963	227	490 464
Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	64	272 272	75	205 984	71	275 884
Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	295	27 423	347	33 365	146	17 222
Suma	808	1 029 280	802	953 237	522	931 202

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Łącznie w latach 2021-2023 powiat poznański przeznaczył środki finansowe w kwocie 2 913 719,00 zł na dofinansowanie 2 132 wniosków dzieci i młodzieży w wymienionych w tabeli formach rehabilitacji społecznej.

1.8. Ponoszenie przez gminy wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada obowiązek ponoszenia przez gminy właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej, wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej. Kwota ponoszonych przez gminę wydatków na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, wynosi:

- 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Tabela 4 Wydatki poniesione przez gminy ze względu na pochodzenie dziecka na opiekę i wychowanie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023.

Gmina	RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA			Razem
	2021	2022	2023	
Buk	68 008	63 672	68 373	200 053
Czerwonak	146 679	145 301	179 773	471 753
Dopiewo	37 030	47 401	50 448	134 879
Kleszczewo	18 990	27 988	52 722	99 700
Komorniki	99 726	109 861	130 291	339 878
Kostrzyn Wlkp.	64 506	72 937	79 413	216 856
Kórnik	90 408	125 478	191 305	407 191
Luboń	137 585	209 844	358 506	705 935
Mosina	125 363	114 977	148 046	388 386
Murowana Goślina	111 388	134 385	168 640	414 413
Pobiedziska	47 301	54 312	59 217	160 830
Puszczykowo	80 352	91 924	79 743	252 019
Rokietnica	71 417	71 378	70 663	213 458
Stęszew	47 862	40 466	47 475	135 803
Suchy Las	48 357	66 743	116 982	232 082
Swarzędz	212 904	227 191	296 049	736 144
Tarnowo Podgórne	65 153	65 443	78 591	209 187
Ogółem	1 473 029	1 669 301	2 176 237	5 318 567

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Tabela 5 Wydatki poniesione przez gminy ze względu na pochodzenie dziecka na opiekę i wychowanie dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023.

Gmina	INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA			Razem
	2021	2022	2023	
Buk	117 290	99 654	105 301	322 245
Czerwonak	327 483	397 243	382 347	1 107 073
Dopiewo	33 048	48 616	73 935	155 599
Kleszczewo	0	494	0	494
Komorniki	5 760	43 025	97 605	146 390
Kostrzyn Wlkp.	167 319	248 119	344 896	760 334
Kórnik	261 579	247 972	285 868	795 419
Luboń	68 490	114 726	290 212	473 428
Mosina	121 965	202 652	258 740	583 357
Murowana Goślina	164 115	177 721	174 127	515 963
Pobiedziska	77 909	119 515	273 988	471 412
Puszczykowo	0	5 178	26 808	31 986
Rokietnica	0	90	7 402	7 492
Stęszew	150 281	139 305	130 520	420 106
Suchy Las	25 198	27 016	29 637	81 851
Swarzędz	107 599	136 677	330 743	575 019
Tarnowo Podgórne	141 869	72 356	67 147	281 372
Ogółem	1 769 905	2 080 359	2 879 275	6 729 540

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

W latach 2021-2023 gminy powiatu poznańskiego wydatkowały łącznie 12 048 107,00 zł na utrzymanie dzieci w pieczy zastępczej, w tym 5 318 567,00 zł za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych i 6 729 540,00 zł na pokrycie kosztów pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo wychowawczych.

2. Rozwój i wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej.

2.1. Formy rodzinnej pieczy zastępczej

Rodzinna piecza zastępcza to system pieczy zastępczej, w skład, którego wchodzi następujące formy:

1. Rodziny zastępcze spokrewnione – tworzone wyłącznie przez osoby/małżonków, będących wstępnymi (dziadkowie) lub rodzeństwem dziecka.
2. Rodziny zastępcze niezawodowe – tworzone przez małżonków lub osobę/osoby nie będące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. W rodzinie może przebywać nie więcej niż 3 dzieci i przynajmniej jedno z rodziców zastępczych musi posiadać stałe źródło dochodu.
3. Rodziny zastępcze zawodowe: także tworzone przez osoby wymienione w powyższym typie rodziny. Umowa o pełnienie funkcji zawierana jest na 4 lata, a tylko jednemu z małżonków przysługuje z tego tytułu wynagrodzenie. Osoba ta nie może kontynuować zatrudnienia, podjąć dodatkowej pracy zarobkowej bez zgody starosty. Rodzicom prowadzącym rodzinę zastępczą zawodową przysługuje prawo do wypoczynku (30 dni kalendarzowych w okresie 12 miesięcy). Okres sprawowania funkcji rodziny zastępczej zawodowej wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych. Osoby prowadzące rodzinę zastępczą zawodową mają obowiązek podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach. Wśród rodzin zawodowych wyróżnia się:
 - rodziny pełniące funkcję pogotowia rodzinnego: umieszcza się w nich w trybie interwencyjnym do 3 dzieci do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej jednak niż 4 miesiące. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może zostać przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego (w praktyce ostatnie rozwiązanie najczęściej stosowane jest przez sądy, co znacznie przedłuża pobyt dziecka w tej formie rodzinnej pieczy zastępczej);
 - specjalistyczne rodziny zawodowe: umieszcza się w nich dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności lub osoby nieletnie na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich oraz małoletnie matki z dziećmi
4. Rodzinny dom dziecka: umieszcza się w nim do 8 dzieci. Umowa o prowadzenie rodzinnego domu dziecka zawierana jest na 5 lat i jednemu z małżonków przysługuje wynagrodzenie. Osoba ta nie może kontynuować zatrudnienia ani podjąć dodatkowej pracy zarobkowej bez zgody starosty. Osobom prowadzącym rodzinny dom dziecka przysługuje również prawo do czasowego wypoczynku (30 dni kalendarzowych w okresie 12 miesięcy). Okres prowadzenia rodzinnego domu dziecka wlicza się do okresu pracy wymaganego do nabycia lub zachowania uprawnień pracowniczych. Osoby prowadzące rodzinny dom dziecka zobowiązane są do systematycznych szkoleń podnoszących kwalifikacje.

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka wspierane są np. na czas wypoczynku lub choroby przez rodziny pomocowe, którymi mogą być inne rodziny zastępcze lub osoby przeszkolone do pełnienia tej funkcji.

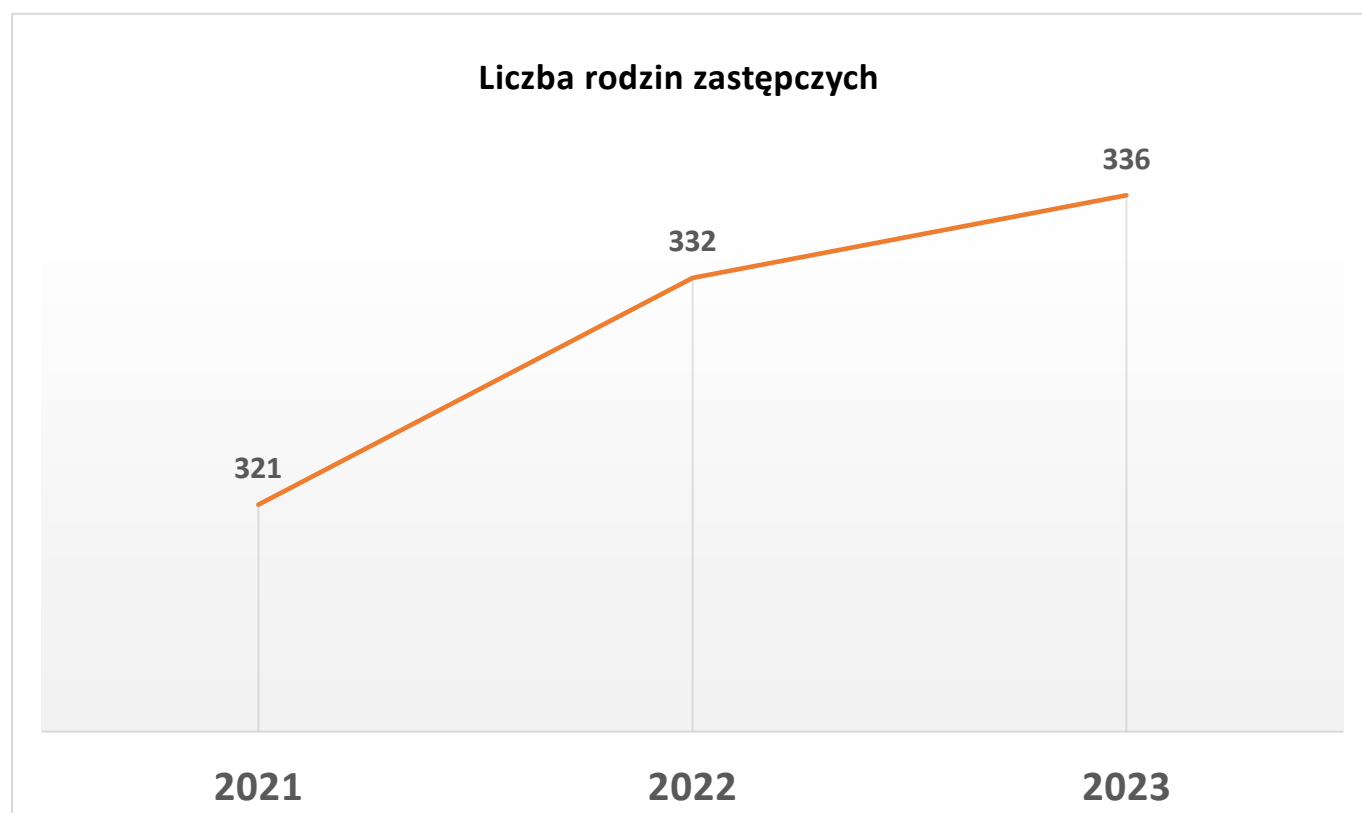
2.2. Struktura rodzin zastępczych w powiecie poznańskim.

W powiecie poznańskim w latach 2021-2023 funkcjonowały rodziny zastępcze spokrewnione i niezawodowe oraz zawodowe, w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego, specjalistyczna oraz rodzinny dom dziecka.

Tabela 6 Liczba rodzin zastępczych w latach 2021-2023, stan na 31 grudnia danego roku.

Liczba rodzin:	2021	2022	2023
Spokrewnionych	187	183	185
Niezawodowych	111	127	131
Zawodowych	16	16	13
Zawodowych pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	4	3	3
Zawodowych specjalistycznej	2	2	3
Rodzinnych Domu Dziecka	1	1	1
Łącznie	321	332	336

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

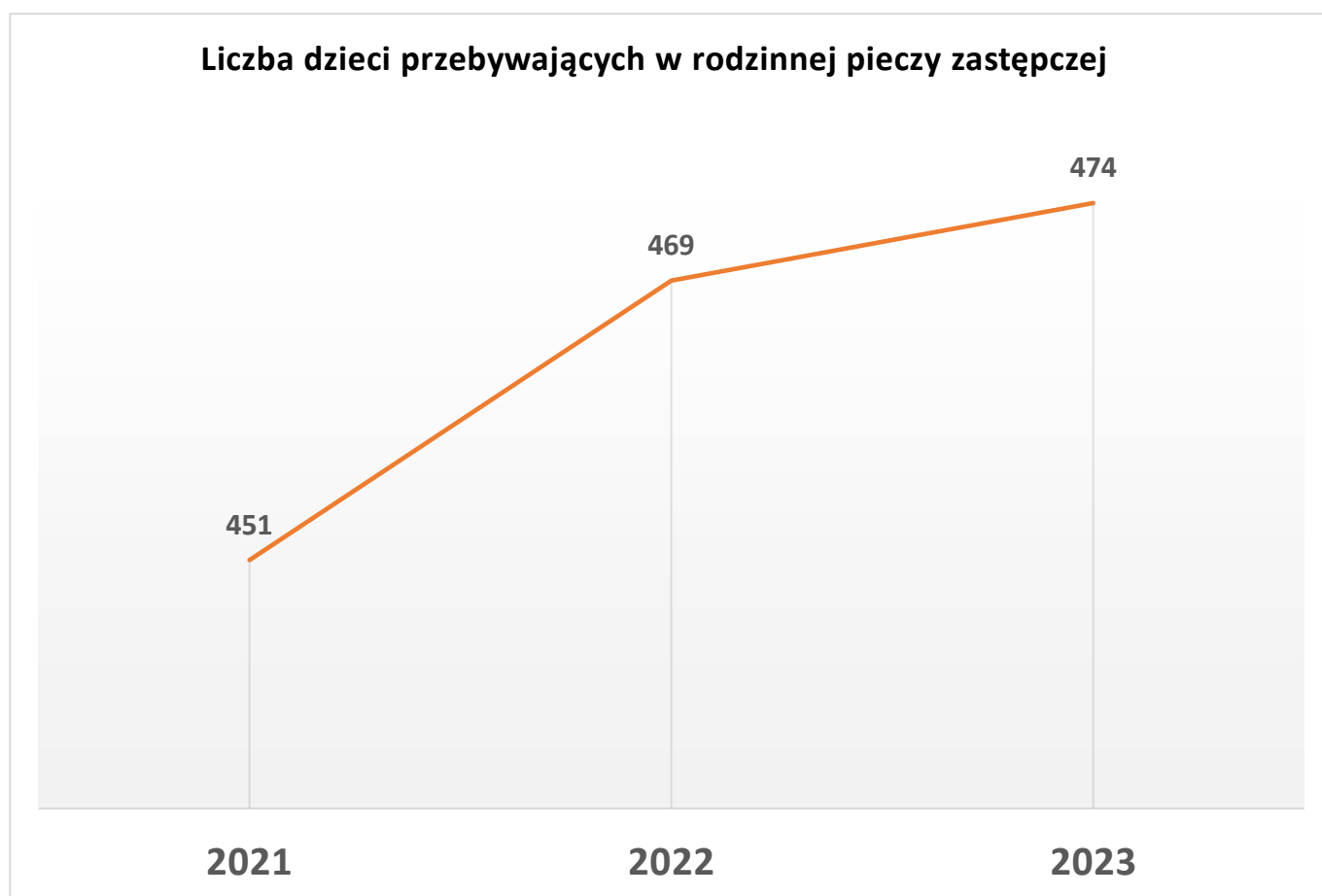

Rysunek 2 Liczba rodzin zastępczych w latach 2021-2023

Tabela 7 Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023, stan na 31 grudnia danego roku.

Liczba dzieci w typie rodziny:	2021	2022	2023
Spokrewnionej	238	234	240
Niezawodowej	140	165	165
Zawodowej	37	39	37
Zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego	22	16	11
Zawodowej specjalistycznej	6	6	9
Rodzinnym Domu Dziecka	8	9	12
Łącznie	451	469	474

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

Porównanie lat 2021–2023 pozwala na stwierdzenie, że liczba rodzin zastępczych utrzymuje się na podobnym poziomie z tendencją wzrostową, natomiast liczba dzieci oczekujących na umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej stale wzrasta. Aktualnie 14 dzieci oczekuje w dysfunkcyjnych środowiskach rodzinnych na umieszczenie w rodzinach zastępczych. Brak nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wynika głównie z obaw rodziców związanych z brakiem zapewnienia przez Państwo priorytetowej dostępności dla dzieci z rodzin zastępczych, do nieodpłatnych specjalistycznych usług medycznych i terapeutycznych. Ponadto coraz częściej do pieczy zastępczej kierowane są liczne rodzeństwa i dzieci ze znacznymi deficytami zdrowotnymi/wychowawczymi.

Tabela 8 Rozmieszczenie rodzin zastępczych na terenie gmin powiatu poznańskiego w latach 2021-2023.

Rok	2021		2022		2023	
Gmina	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Buk	7	10	8	10	7	8
Czerwonak	24	28	25	29	26	31
Dopiewo	13	15	14	17	18	21
Kleszczewo	6	8	5	6	5	6
Komorniki	19	22	19	23	19	24
Kostrzyn Wlkp.	15 + 1 rdd ¹	23 + 8 ²	14 + 1 rdd ¹	22 + 9 ²	15 + 1 rdd ¹	21 + 12 ²
Kórnik	20	29	21	34	23	35
Luboń	28	45	29	46	30	46
Mosina	29	44	35	51	32	46
Murowana Goślina	8	14	10	19	13	21
Pobiedziska	18	22	16	18	13	16
Puszczykowo	10	11	9	9	10	12
Rokietnica	15	20	17	23	20	28
Stęszew	13	15	11	13	12	14
Suchy Las	25	46	27	45	23	37
Swarzędz	39	49	40	55	37	53
Tarnowo Podgórne	31	42	31	40	32	43
Ogółem	320 + 1 rdd¹	443 + 8²	331 + 1 rdd¹	460 + 9²	335 + 1 rdd¹	462 + 12²

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z PCPR

2.3. Zawieranie umów na pełnienie funkcji zawodowej rodziny zastępczej.

Art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje na konieczność określenia limitów dotyczących tworzenia zawodowych rodzin zastępczych w wyniku przekształceń rodzin niezawodowych. Umowy o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej zawiera starosta na wniosek rodziny niezawodowej. W latach 2021-2023 w wyniku przekształceń z 4 niezawodowymi rodzinami zastępczymi zawarto umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz w wyniku przekształcenia z 1 rodziną zastępczą niezawodową zawarto umowę o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej.

2.4. Wsparcie rodzin zastępczych przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

W celu realizacji zadań ustawowych w zakresie pieczy zastępczej istnieje potrzeba systematycznego zwiększania liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, z uwagi na rosnące zapotrzebowanie intensywnego wsparcia rodzin zastępczych. W latach 2021 - 2023 w ramach Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej i Instytucjonalnej zatrudnionych było 10 koordynatorów, z których dwóch koordynatorów zostało zatrudnionych w ramach projektu „Poprawa dostępu do usług społecznych wspierających rodzinę i rodzinną pieczę zastępczą na terenie Miejskim Obszarze Funkcjonalnym Poznania” (w okresie od stycznia 2021 r. do czerwca 2023 r.)

¹ RDD – Rodzinny Dom Dziecka

² Dzieci umieszczone w Rodzinnym Domu Dziecka

Pod opieką jednego koordynatora znajdować się może w tym samym czasie do 15 rodzin zastępczych. Pomocą koordynatora obejmuje się rodziny zastępcze na ich wniosek. Działaniami koordynatorów w 2021 r. objęto 132 rodziny. W 2022 roku koordynatorzy udzielili wsparcia 145 rodzinom zastępczym, a w 2023 pod opieką koordynatorów znajdowało się 156 rodzin. Rodziny te wymagały szczególnej i długofalowej pomocy, w tym psychologicznej, reedukacyjnej, rehabilitacyjnej oraz organizowania zajęć terapeutycznych. W stosunku do pozostałych rodzin, współpracę realizowali specjaliści do spraw pracy z rodziną.

Tabela 9 Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023

Rok	Liczba koordynatorów	Liczba rodzin objętych wsparciem
2021	10	132
2022	10	145
2023	10	156

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

2.5. Wsparcie rodzin w formie rodzin pomocowych oraz osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

W celu zapewnienia rodzinom zastępczym możliwości skorzystania z prawa do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem, Zespół ds. Pieczy Zastępczej podejmował działania w kierunku pozyskania rodzin pomocowych, które przejęły opiekę nad dziećmi umieszczonymi w rodzinnej pieczy zastępczej na okres wypoczynku wakacyjnego oraz w okresie nieprzewidzianych zdarzeń losowych w rodzinie zastępczej.

Tabela 10 Rodziny pomocowe w latach 2021-2023

Rok	Liczba rodzin pomocowych	Liczba dzieci objętych wsparciem	Liczba rodzin korzystających z wypoczynku
2021	12	19	6
2022	13	16	7
2023	9	11	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

Kolejną formą wsparcia dla rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka w codziennej opiece nad dziećmi są osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Forma ta ma zastosowanie, jeżeli w rodzinie zastępczej zawodowej lub niezawodowej przebywa więcej niż 3 dzieci, a w przypadku rodzinnego domu dziecka więcej niż 4 dzieci. Z osobą wskazaną przez rodzinę starosta zawiera umowę o świadczenie usług w formie pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

Tabela 11 Osoby do pomocy w rodzinach zastępczych i RDD w latach 2021-2023

Rok	Liczba osób do pomocy	Liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem	Rodzinny dom dziecka
2021	11	9	1
2022	10	9	1
2023	11	9	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

Sytuacja, w której liczba osób do pomocy jest większa niż liczba rodzin objętych wsparciem, wynika z rezygnacji danych osób z pełnienia tej funkcji i zawiązanie w tym samym roku nowych umów z kolejnymi osobami do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.

2.6. Organizowanie czasu wolnego oraz pomocy wolontariuszy wspierających podopiecznych rodzin zastępczych w nauce

W ramach wsparcia dzieci i rodzin zastępczych w codziennym funkcjonowaniu podejmowano działania w celu pozyskiwania wolontariuszy poprzez reklamy na portalu informacyjnym „e-poznan”. PCPR przygotował także rollupy promujące wolontariat oraz nawiązał współpracę z PKP w celu ekspozycji rollupów na terenie dworców w powiecie poznańskim. Dodatkowo plakat promujący wolontariat został umieszczony w gazetach gminnych i/lub stronach internetowych, a także w szkołach i ośrodkach kultury przeznaczonych dla mieszkańców poszczególnych gmin powiatu poznańskiego. Ponadto na profilu PCPR na portalu społecznościowym Facebook umieszczono plakat promujący wolontariat. Dzięki powyższym działaniom w 2021 PCPR podpisał porozumienia z 7 wolontariuszami, którzy objęli wsparciem łącznie 13 rodzin zastępczych, w roku 2022 podpisano porozumienia z 4 wolontariuszami, którzy objęli wsparciem 4 rodziny, natomiast w 2023 r. pozyskano i podpisano porozumienia z 5 wolontariuszami, którzy objęli wsparciem łącznie 6 rodzin zastępczych.

W ramach organizacji czasu wolnego wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej, PCPR we współpracy z innymi podmiotami podjął następujące działania:

- W 2021 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu kontynuowało współpracę z Teatrem Polskim w Poznaniu w celu dodatkowego urozmaicenia wychowankom rodzinnej pieczy zastępczej sposobu spędzania czasu wolnego oraz zwiększenia dostępności do wydarzeń kulturalnych.
- W latach 2022 i 2023 specjalista zatrudniony w PCPR posiadający odpowiednie uprawnienia przeprowadził cykl zajęć dla dzieci i opiekunów zastępczych z Metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne. Łącznie zrealizowano 17 zajęć.
- W latach 2022 i 2023 wychowankowie rodzin zastępczych z terenu powiatu poznańskiego mieli również możliwość wzięcia udziału w zorganizowanych przez Powiat Poznański spotkaniach – z okazji Dnia Dziecka, które odbyły się na terenie Malta Ski oraz w spotkaniach Mikołajkowych, które odbyły się w Centrum Rozrywki MK Bowling w Poznaniu. W ramach ww. festynów odbyły się warsztaty, zabawy ruchowe, gry i pokazy.
- W 2023 roku specjalista zatrudniony w PCPR posiadający odpowiednie uprawnienia przeprowadził cykl zajęć z Treningu Umiejętności Społecznych dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.
- W 2023 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu zorganizowało piknik integracyjny dla rodzin zastępczych i dzieci, który odbył się na Dziewiczej Górze w gminie Czerwonak. W ramach pikniku zaplanowano m.in. grę terenową, zajęcia plastyczne, tor przeszkód, losowanie nagród oraz ognisko i piknik przy wspólnym stole. Dodatkowymi atrakcjami była m.in. joga dla dzieci i ścieżka sensoryczna.
- W 2023 roku PCPR zorganizował konkurs plastyczny pn. „Moja Rodzina” dla dzieci i młodzieży przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu poznańskiego. Wyłonienie zwycięzców odbyło się na Wydziale Studiów Edukacyjnych na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Wszyscy uczestnicy konkursu otrzymali dyplomy i nagrody oraz wolontariusze ww. uczelni zorganizowali dla nich zabawy dostosowane do ich wieku, natomiast dla opiekunów zastępczych zorganizowano seans filmowy w sąsiadującej sali.

2.7. Promocja rodzicielstwa zastępczego.

W celu pozyskania kandydatów na rodziców zastępczych oraz szerzenia w społeczności lokalnej idei rodzicielstwa zastępczego, w latach 2021 - 2023 PCPR prowadził działania promujące tę tematykę. Polegały one na:

- a) przygotowaniu i wydrukowaniu materiałów promujących rodzicielstwo zastępcze,
- b) uczestnictwie w festynach organizowanych na terenie gmin powiatu poznańskiego, podczas których rozdawane były materiały promujące pieczę zastępczą, udzielane odpowiedzi na zadane pytania, organizowanie gier i zabaw dla dzieci, związane z tematyką rodzicielstwa zastępczego,
- c) rozmieszczeniu plakatów w szkołach, ośrodkach kultury i kościołach oraz zleceniu emisji materiałów promujących rodzicielstwo zastępcze w transporcie publicznym na terenie gmin powiatu poznańskiego oraz miasta Poznania.
- d) opracowanie przez pracowników PCPR artykułu promującego rodzicielstwo zastępcze, który został umieszczony w gazetach gminnych i/lub stronach internetowych,
- e) publikacji artykułu i/lub plakatu promującego rodzicielstwo zastępcze na portalu e-poznan, na portalu społecznościowym Facebook, udzielono wywiadów w radio Eska, radio Emaus oraz w telewizji WTK,
- f) we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Poznaniu promowano rodzicielstwo zastępcze poprzez umieszczenie materiałów promocyjnych na portalach społecznościowych, stronach internetowych i w spotach radiowych m.in. w Głosie Wielkopolskim, Nasz Głos Poznański, Aglomeracja.net, Radio Wielkopolska, Gazeta Wyborcza,
- g) W roku 2023 z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zorganizowało kampanię promującą pieczę zastępczą w ramach „Tygodnia rodzicielstwa zastępczego”. Pracownicy Centrum przez tydzień odwiedzali gminy powiatu poznańskiego, przeprowadzali quiz o rodzicielstwie zastępczym, rozdawali materiały promujące pieczę zastępczą i udzielali informacji dot. rodzicielstwa zastępczego oraz odpowiadali na pytania mieszkańców.

2.8. Przygotowanie rodzin do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka są zobowiązani posiadać świadectwo ukończenia szkolenia organizowanego przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. PCPR prowadzi szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych według programu „PRIDE (Parent’s Resources for Information, Development and Education): Rodzinna Piecza Zastępcza”. W latach 2021-2023 PCPR prowadził stały nabór i szkolił kandydatów. Zwykle w ciągu jednego roku odbywały się 2 edycje szkolenia, jednak w 2023 r. odbyły się 3 edycje szkolenia. Trzech pracowników PCPR posiada uprawnienia trenerskie.

Organizowane szkolenia dla kandydatów są bezpłatne. Sesje szkoleniowe, na których obecność jest obowiązkowa, prowadzone są raz w tygodniu w siedzibie PCPR (12 sesji), a czas trwania jednej sesji to minimum 3 godziny. Przed przyjęciem kandydatów na szkolenie, organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje wstępnej akceptacji na podstawie oceny spełniania warunków ustawowych umożliwiających pełnienie funkcji rodziny zastępczej. Na tym etapie kandydaci przechodzą również badania psychologiczne. Podczas szkolenia, uczestnicy wypełniają również zadania domowe oraz otrzymują dodatkowe materiały edukacyjne. Ponadto mają możliwość kontaktu z trenerami na konsultacjach indywidualnych w domu kandydatów oraz w PCPR, zadawania pytań ekspertom i zawodowym rodzinom zastępczym na sesji panelowej, jak również – odbywają 10-godzinny staż w rodzinie zawodowej o charakterze pogotowia rodzinnego i/lub w placówkach opiekuńczo-wychowawczych znajdujących się na terenie powiatu poznańskiego. Po zrealizowaniu przez kandydatów wszystkich zadań oraz zgromadzeniu potrzebnych dokumentów, rodzina uzyskuje kwalifikację na rodzinę zastępczą. Od tego momentu

dana rodzina może rozpocząć starania o objęcie pieczęcią zastępczą dziecka lub dzieci pozbawionych opieki swoich rodziców naturalnych.

PCPR prowadzi stały nabór i szkoli kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

Dane na temat szkoleń przeprowadzanych przez PCPR w Poznaniu, wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych na rodzinę zastępczą oraz liczby dzieci umieszczonych w przeszkolonych rodzinach zastępczych w latach 2021-2023 prezentuje tabela poniżej:

Tabela 12 Szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba osób, które ukończyły szkolenie	23 ³	39 ⁴	39
Liczba wydanych zaświadczeń kwalifikacyjnych	9	20	4
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	4 ⁵	4 ⁵ + 2	3 ⁵ + 3

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

Liczba kandydatów na rodziców zastępczych nie wykazuje tendencji wzrostowej, pomimo szeroko prowadzonych przez PCPR kampanii promujących rodzicielstwo zastępcze. Niewątpliwie jest to związane z koniecznością ciężkiej pracy związanej z wychowaniem i opieką nad dziećmi posiadającymi trudne doświadczenia ze swoich rodzin pochodzenia oraz koniecznością posiadania odpowiednich kompetencji do realizacji funkcji rodziny zastępczej. Uczestnictwo w szkoleniu nie jest jednoznaczne z otrzymaniem zaświadczenia o jego ukończeniu z uwagi na niedopełnienie przez kandydatów procedury szkoleniowej (frekwencja, odbycie wymaganego stażu, nierealizowanie innych zadań wynikających z programu szkoleniowego) i w rezultacie uniemożliwia kandydatom uzyskanie zaświadczenia kwalifikacyjnego. Ponadto ukończenie szkolenia nie jest też równoznaczne z uzyskaniem pozytywnej rekomendacji trenerów do przeprowadzenia procesu kwalifikacyjnego kandydatów i tym samym zakwalifikowania do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

Jednocześnie z uwagi na fakt, że udział w szkoleniu biorą również osoby, którym sąd powierzył już pieczęć nad dzieckiem, uzyskanie kwalifikacji na rodzinę zastępczą nie jest jednoznaczne z pozyskaniem miejsc do umieszczenia dzieci.

2.9. Grupa wsparcia dla rodziców zastępczych

W 2021-2023 kontynuowane były comiesięczne spotkania grupy wsparcia dla rodziców zastępczych. Zwykle w ciągu roku jest średnio 10 takich spotkań (ze względu na okres wakacyjny). Psycholog prowadzący spotkania jest w stałym kontakcie z uczestnikami, którzy w razie potrzeby mają możliwość dodatkowego indywidualnego konsultowania ważnych dla siebie spraw związanych z pełnieniem funkcji opiekunczo-wychowawczej. Informacja na temat grupy wsparcia znajduje się na stronie internetowej PCPR, ponadto nowi opiekunowie zastępczy są informowani przez pracowników PCPR, którzy współpracują bezpośrednio z rodzinami zastępczymi.

³ W tym 6 osób na rodz. zastępcze zawodowe.

⁴ W tym 5 osób na rodziny zastępcze zawodowe.

⁵ Rodziny zastępcze ustanowione przez Sąd i funkcjonujące przed rozpoczęciem szkolenia.

Na spotkaniach omawiane są bieżące problemy i interesujące uczestników zagadnienia, wynikające z konkretnych sytuacji w życiu rodzin zastępczych, jak również informacje dotyczące szkoleń dla rodzin zastępczych, dane kontaktowe do instytucji wspierających, świadczących pomoc specjalistyczną. Osoby obecne na zajęciach zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami, często otrzymują także dodatkowe materiały i opracowania psychologiczno-pedagogiczne różnych kwestii wiążących się ze wskazówkami postępowania w przypadku określonych trudności wychowawczych a także związanych z zaburzeniami posttraumatycznymi u dzieci po przeżytych trudnych doświadczeniach życiowych.

Tabela 13 Liczba rodzin zastępczych i osób uczestniczących w grupie wsparcia dla rodziców zastępczych w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba rodzin zastępczych	13	16	12
Liczba osób łącznie	13	16	13

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

2.10. Poradnictwo psychologiczne, interwencja i terapia

W ramach działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu 2 (w 2021 r.) lub 3 (w latach 2022-2023) psychologów na bieżąco:

- udziela wsparcia, porad psychologicznych oraz stosuje metody oddziaływań psychoterapeutycznych, pomagając mieszkańcom powiatu poznańskiego – zwłaszcza klientom PCPR stanowiącym rodziny zastępcze, wykorzystując do tego celu również metody psychoedukacyjne (w trakcie konsultacji psychologicznych oraz posiedzeń zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej),
- interweniuje w sytuacjach kryzysowych, udzielając wsparcia psychologicznego członkom rodzin przeżywających trudne sytuacje życiowe, a także nowym rodzinom zastępczym – szczególnie w okresie początkowym po przyjęciu dziecka,
- udziela informacji odnośnie praw, możliwości oraz instytucji, do których można się zgłosić, by uzyskać odpowiednią pomoc w sytuacji, w jakiej znalazł się klient,
- przeprowadza badania psychologiczne, stosując różne metody diagnostyczne – projekcyjne i psychometryczne.

Działania psychologów mają głównie formę spotkań osobistych w siedzibie PCPR lub w domach klientów – w sytuacjach tego wymagających. Dodatkowo udzielają także porad telefonicznych oraz w formie mailowej lub listownej. Klienci sami zgłaszają się po pomoc lub są kierowani przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i specjalistów ds. pracy z rodziną. Wsparcie terapeutyczne realizowane jest również przez psychologa Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kobylnicy w ramach stałej współpracy z PCPR.

Dane za lata 2021-2023 dotyczące liczby konsultacji psychologicznych udzielonych przez psychologów, w ramach poradnictwa, interwencji i terapii, w większości pomocy udzielanej rodzinom zastępczym – prezentują tabele poniżej.

Tabela 14 Liczba konsultacji psychologicznych udzielonych przez psychologów w ramach poradnictwa, interwencji i terapii w zakresie pieczy zastępczej w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba konsultacji psychologicznych (ogółem – kontaktów telefonicznych, osobistych w PCPR i w domu Klienta)	294	363	401
Liczba porad psychologicznych (udzielonych osobom na różne tematy)	882	1010	1203

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

Tabela 15 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy psychologicznej w temacie pieczy zastępczej w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba osób korzystających z pomocy	118	250	244
Liczba rodzin zastępczych korzystających z pomocy (w tym-osób z rodzin będących w stałym kontakcie)	64	165	149

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

Tabela 16 Liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy psychologicznej w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba konsultowanych dzieci i młodzieży	15	33	57
Liczba konsultacji z dziećmi i młodzieżą	104	109	154

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

Tabela 17 Liczba osób, którym udzielono porad psychologicznych podczas konsultacji w ramach prowadzenia diagnostyki psychologicznej dotyczącej naboru i kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (sporządzania opinii o predyspozycjach i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej).w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba konsultowanych kandydatów na rodziców zastępczych	60	62	70

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

W 2021 roku w ramach posiadanych środków, PCPR zawarł umowę z Fundacją Dziecko w Centrum na szeroko rozumiane wsparcie psychologiczne. Dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej kierowane są do ww. instytucji, gdzie wraz z opiekunami korzystają z konsultacji psychologicznych, specjalistycznej pracy terapeutycznej oraz diagnozy psychofizycznej.

W latach 2022 – 2023 w ramach posiadanych środków, PCPR zawarł umowę z Panią Marią Szymiec, prowadzącą Gabinet Psychoterapii i Pomocy Psychologicznej „W Relacji” w zakresie wsparcia terapeutycznego dla wychowanków i rodziców zastępczych oraz Panią Moniką Domską – Brzozowską, psychologiem klinicznym w zakresie przeprowadzania diagnoz psychofizycznych wychowanków rodzin zastępczych.

Tabela 18 Wsparcie rodzin zastępczych w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba dzieci objętych wsparciem terapeutycznym	23	10	14
Liczba sporządzonych diagnoz psychofizycznych	21	15	20
Suma	44	25	34

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

2.11. Pomoc prawna

Zatrudnieni w PCPR radcowie prawni udzielali wsparcia mieszkańcom powiatu, w tym: rodzinom zastępczym oraz usamodzielnianym wychowankom pieczy zastępczej z terenu powiatu poznańskiego. Ponadto, pracownicy PCPR współpracujący bezpośrednio z rodzinami zastępczymi również kierowali zainteresowane rodziny i wychowanków do radców prawnych. Porad udzielano w formie ustnej, telefonicznej lub mailowej.

Tabela 19 Liczba porad prawnych udzielonych przez radców prawnych zatrudnionych przez PCPR w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba porad prawnych	43	62	42

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

2.12. Szkolenia dla rodzin zastępczych

W latach 2021-2023 organizowane były przez PCPR szkolenia dla rodziców zastępczych mające na celu podnoszenie ich kompetencji i biorące również pod uwagę potrzeby zgłaszane przez rodziny.

Tabela 20 Liczba warsztatów dla rodzin zastępczych i liczba osób w nich uczestniczących w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba warsztatów	5	9	12
Liczba osób uczestniczących	26	51	86

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

Szkolenia i warsztaty dotyczyły następującej tematyki:

- w latach 2021 – 2023 cykl superwizji pracy rodzica zastępczego - adresowana do rodzin zastępczych zawodowych, zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego i rodzin zastępczych niezawodowych.

W roku 2022 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu zorganizował szkolenia:

- „Jak pracować z dziećmi po traumie”
- „Wczesne wykrywanie/rozpoznawanie symptomów dziecka krzywdzonego. Dziecko jako ofiara przemocy”

- „Dochodzenie na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej świadczeń alimentacyjnych. Ochrona danych osobowych w związku z pełnieniem funkcji rodziny zastępczej zawodowej”.

W roku 2023 Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu zorganizował szkolenia:

- Współczesne zagrożenia dzieci i młodzieży w obszarze zagrożeń świata wirtualnego (sposoby przeciwdziałania zagrożeniom)
- Profilaktyka nowotworów skóry wraz z badaniem znamion
- Szkolenie z pierwszej pomocy przedmedycznej dla rodzin zastępczych zawodowych/ niezawodowych i spokrewnionych
- Grupa wsparcia dla rodzin zastępczych zawodowych/niezawodowych

Ponadto specjaliści zatrudnieni w PCPR posiadający odpowiednie uprawnienia przeprowadzili:

- cykl warsztatów z Metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne (dla rodziców zastępczych wraz z dziećmi pozostającymi pod ich opieką);
- cykl warsztatów – Trening Umiejętności Społecznych (dla dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych)

2.13. Zmiana środowiska opiekuńczo-wychowawczego

Każdego roku część dzieci przebywających w rodzinach zastępczych powraca do środowisk rodzinnych. Przeniesienia dzieci z rodziny zastępczej do innej rodziny zastępczej lub do placówki opiekuńczo-wychowawczej dotyczyły najczęściej pogotowi rodzinnych i rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem, w których opiekunowie zastępczy, nie radzili sobie z problemami wychowawczymi dorastających dzieci. Najczęściej były to rodziny zastępcze ustanowione przez sądy z pominięciem opinii PCPR o kandydatach na rodziców zastępczych lub zawiązywane przed rozpoczęciem obowiązkowego szkolenia dla osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. W omawianym okresie znaczna liczba dzieci trafiła do rodzin adopcyjnych w związku z pozbawieniem rodziców biologicznych praw rodzicielskich.

Tabela 21 Dzieci, które opuściły dotychczasową rodzinną pieczę zastępczą w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Powrót do rodziny naturalnej	9	5	12
Umieszczenie w innej rodzinie zastępczej	15	23	5
Rodzina adopcyjna	4	11	10
Umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej	4	6	7
Umieszczone w domu pomocy społecznej	0	0	0
Inny powód	1 ⁶	1 ⁷	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

⁶ śmierć rodzica zastępczego

⁷ wygaśnięcie postanowienia o ustanowieniu rodziny zastępczej, brak nowego postanowienia

3. Instytucjonalna piecza zastępcza

3.1. Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Instytucjonalna piecza zastępcza to system pieczy zastępczej sprawowany w formie całodobowych placówek opiekuńczo –wychowawczych. Na instytucjonalną pieczę zastępczą składają się:

1. Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu:

- a) **socjalizacyjnego** - zadaniem placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego jest zapewnienie całodobowej opieki i wychowania dzieciom powyżej 10 roku życia, których powrót do domu nie jest możliwy. W sytuacjach szczególnych, za zgodą Urzędu Wojewódzkiego, do placówek kierowane mogą być dzieci młodsze.
 - b) **interwencyjnego** - zadaniem placówki jest zapewnienie doraźnej opieki nad dzieckiem powyżej 10 roku życia w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia opieki. Pobyt w placówce nie może trwać dłużej niż 3 miesiące, w szczególnych przypadkach może zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w pieczy zastępczej. W sytuacjach szczególnych, za zgodą Urzędu Wojewódzkiego, do placówek kierowane mogą być dzieci młodsze;
 - c) **specjalistyczno–terapeutycznego** - w placówce typu specjalistyczno–terapeutycznego sprawowana jest opieka nad dzieckiem indywidualnych potrzebach. Zapewnione w niej są zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, a dla dzieci niepełnosprawnościami odpowiednia rehabilitacja i zajęcia rewalidacyjne. Na terenie powiatu poznańskiego nie funkcjonuje tego typu placówka.
 - d) **rodzinnego** - w placówce opiekuńczo–wychowawczej typu rodzinnego może przebywać w tym samym czasie nie więcej niż 8 dzieci oraz osoby, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. Wychowują się w niej dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się oraz liczne rodzeństwo.
2. **Interwencyjne ośrodki preadopcyjne:** umieszcza się w nich dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku można umieścić nie więcej niż 20 dzieci. W województwie wielkopolskim nie funkcjonuje tego typu ośrodek.
 3. **Regionalne placówki opiekuńczo–terapeutyczne:** umieszczane są w nich dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo–terapeutycznej. W województwie wielkopolskim nie funkcjonuje tego typu ośrodek.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej prowadzenie interwencyjnych ośrodków preadopcyjnych i regionalnych placówek opiekuńczo–terapeutycznych należy do zadań własnych samorządu województwa.

3.2. Instytucjonalna piecza zastępcza w powiecie poznańskim.

Zgodnie z art. 95 ust 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1426 ze zm.) liczba dzieci umieszczonych w placówkach typu socjalizacyjnego i interwencyjnego może wynosić maksymalnie 14 wychowanków. Ponadto zgodnie z art. 95 ust 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba dzieci umieszczonych w placówkach typu rodzinnego może wynosić maksymalnie 8 wychowanków

Na terenie powiatu poznańskiego funkcjonuje 5 placówek opiekuńczo – wychowawczych:

- Dom Dziecka w Kórniku – Bninie – placówka socjalizacyjna;
- Dom Dziecka Nr 2 w Kórniku – Bninie
- Ośrodek Wsparcia Rodziny w Kobylnicy – placówka wielofunkcyjna, w skład, której wchodzi: miejsca socjalizacyjne i interwencyjne;
- Ośrodek Wsparcia Rodziny nr 2 w Jasinie – placówka wielofunkcyjna, w skład, której wchodzi: miejsca socjalizacyjne i interwencyjne;
- Dom Rodzinny w Swarzędzu – placówka rodzinna.

Placówki te zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie. W trakcie pobytu w placówce dziecko ma dostęp do kształcenia adekwatnego do jego wieku oraz możliwości rozwojowych, jak również do pomocy psychologiczno–pedagogicznej odpowiedniej do zaburzeń i odchyleń rozwojowych, bądź specyficznych trudności w uczeniu się.

Podczas pobytu w placówkach dziecko ma możliwość uczestnictwa w zajęciach wychowawczych, korekcyjnych, kompensacyjnych, logopedycznych, terapeutycznych oraz zajęciach rekompensujących brak wychowania w rodzinie i przygotowujących do życia społecznego. Dzieciom z niepełnosprawnościami placówki zapewniają odpowiednią rehabilitację oraz specjalistyczne zajęcia. Nadto w ramach działań socjalizacyjnych placówki zapewniają dostęp do kształcenia oraz dążą do wyrównywania opóźnień rozwojowych i szkolnych. Placówki funkcjonujące na terenie powiatu poznańskiego podkreślają istotę organizacji czasu wolnego w procesie opiekuńczo – wychowawczym dziecka oraz wychodząc naprzeciw integracji swoich podopiecznych z dziećmi i młodzieżą z pobliskich miejscowości zapewniają dostęp do boiska wielofunkcyjnego, placu zabaw oraz szerokiego wachlarza zajęć sportowych.

Dom Rodzinny w Swarzędzu jest placówką opiekuńczo – wychowawczą typu rodzinnego, w której podopieczni wraz z kadrą (dyrektorem, wychowawcą) mentalnie tworzą rodzinę, a jej instytucjonalny wymiar wynika jedynie z uwarunkowań prawnych. W Domu Rodzinnym zatrudnionych jest 2 wychowawców.

W latach 2021 – 2023 do placówek opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu poznańskiego skierowano łącznie 54 dzieci.

Tabela 22 Liczba dzieci skierowanych przez powiat poznański do placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu poznańskiego w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Dom Dziecka w Kórniku – Bninie	2	3	4
Dom Dziecka Nr 2 w Kórniku – Bninie	1	4	4
Ośrodek Wsparcia Rodziny w Kobylnicy	5	5	4
Ośrodek Wsparcia Rodziny nr 2 w Jasinie ⁸	X	8	10
Dom Rodzinny w Swarzędzu	3	0	1
łącznie	11	20	23

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

Do placówek opiekuńczo – wychowawczych skierowano dzieci ze środowiska rodzinnego oraz z rodzinnej pieczy zastępczej i innych placówek opiekuńczo – wychowawczych.

W 2022 r. w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie, po uzyskaniu zgody Starosty oraz Wojewody Wielkopolskiego na zwiększenie limitu miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, do Ośrodka

⁸ Placówka funkcjonuje dopiero od 2022 roku

Wspomaganie Rodziny nr 2 w Kobylnicy przyjęło 2 dzieci pochodzenia ukraińskiego oraz 1 dziecko do Domu Dziecka w Kórniku – Bninie pochodzenia ukraińskiego – dzieci nadal pozostają w placówkach. W 2023 r. również przyjęło dzieci pochodzenia ukraińskiego, 1 do Ośrodka Wspomaganie Rodziny nr 2 w Jasinie – dziecko wróciło do domu oraz 1 do Ośrodka Wspomaganie Rodziny w Kobylnicy – dziecko nadal przebywa w placówce.

W związku z koniecznością natychmiastowego umieszczenia dziecka w placówce i brakiem w danym momencie wolnych miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu poznańskiego, w latach 2021 – 2023 w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących poza terenem powiatu poznańskiego umieszczono łącznie 22 dzieci w tym 2 dzieci w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie.

Tabela 23 Liczba dzieci skierowanych do placówek opiekuńczo–wychowawczych funkcjonujących poza terenem powiatu poznańskiego w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba dzieci	10	7	5

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

Łącznie w latach 2021 – 2023 skierowano do placówek opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie Powiatu Poznańskiego oraz umieszczono w placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących poza terenem powiatu poznańskiego 76 dzieci. W porównaniu do poprzedniego okresu trzyletniego liczba dzieci skierowanych do placówek zwiększa się. Aktualnie na umieszczenie w instytucjonalnej pieczy zastępczej oczekuje 20 dzieci.

Dążenie ustawodawcy do deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej ma za zadanie maksymalnie zbliżyć środowisko, w którym wychowują się dzieci pozbawione opieki rodziców do środowiska rodzinnego.

W ramach tych działań zakładane jest odejście od opieki nad dziećmi w pieczy instytucjonalnej do opieki w rodzinnych formach pieczy zastępczej. Kierunek tych zmian należy uznać za słuszny, jednak nie można zapomnieć, że różnorodność form sprawowania pieczy zastępczej służy lepszemu zapewnieniu opieki nad dziećmi z różnymi deficytami czy potrzebami rozwojowymi.

Ponieważ nie wszystkie dzieci mogą być umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. Niektóre dzieci wymagają specjalistycznej opieki, której nie są w stanie zapewnić rodziny zastępcze. Dzieci te mogą mieć różne problemy. Dla takich dzieci często lepszym środowiskiem wychowawczym mogą być placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dzieciom profesjonalną opiekę i wychowanie. Kadra placówek składa się z m.in. wykwalifikowanych pedagogów, psychologów i pracowników socjalnych. Placówki te zapewniają dzieciom dostęp do specjalistycznej pomocy i wsparcia, które mogą być niezbędne do ich prawidłowego rozwoju.

Oczywiście każdorazowo o umieszczeniu dziecka w konkretnej jednostce pieczy zastępczej (czy to rodzinnej czy instytucjonalnej) decyduje sąd opiekuńczy, jednak posiadając paletę możliwości oddziaływania na dziecko w różnych formach pieczy zastępczej, sąd może dopasować do dziecka pieczę zastępczą najlepiej odpowiadającą indywidualnym jego potrzebom.

Dotychczasowe doświadczenie pozwala stwierdzić, że utrzymanie na terenie powiatu poznańskiego obecnie istniejącej organizacji rodzin zastępczych oraz zwiększenie liczby placówek opiekuńczo-wychowawczych pozwoli elastycznie dopasowywać się do potrzeb umieszczanych w pieczy zastępczej dzieci.

Mieszany system w najszerszy sposób pozwala odpowiedzieć na potrzeby i deficyty małoletnich oraz umożliwia powiatowi efektywne zapewnienie opieki i wychowania wszystkim dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej.

3.3. Zmiana środowiska opiekuńczego

W trakcie pobytu dziecka w placówce socjalizacyjnej prowadzone są działania mające na celu jego powrót do rodziny naturalnej bądź przeniesienie do rodzinnej formy pieczy zastępczej. W ramach działań zmierzających do powrotu dziecka do rodziny, kadra zatrudniana w placówkach prowadzi intensywną pracę z rodziną dziecka celem usprawnienia jej umiejętności opiekuńczo – wychowawczych w postaci indywidualnej terapii rodzin oraz grupy wsparcia dla rodziców.

Tabela 24 Dzieci, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Powrót do rodziny naturalnej	4	4	2
Umieszczenie w rodzinie zastępczej	1	1	2
Rodzina adopcyjna	0	0	0
Suma	5	5	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

Jak można zauważyć dzieci, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze najczęściej wracają do swoich rodzin naturalnych. Taka sytuacja niewątpliwie związana jest z faktem, że w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej mogą przebywać dzieci powyżej 10 roku życia a rodziny zastępcze czy adopcyjne bardzo często nie wykazują gotowości do przejęcia opieki nad nastolatkiem.

4. Proces usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej.

4.1. Wsparcie pełnoletnich wychowanków rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej.

Wychowankowie rodzin zastępczych obejmowani są pomocą w formie pieniężnej i pracy socjalnej. W latach 2021-2023 dominującą formą wsparcia wychowanków rodzin zastępczych były comiesięczne świadczenia w okresie kontynuowania nauki. Liczbę wychowanków rodzin zastępczych objętych świadczeniami w latach 2021–2023 przedstawia tabela poniżej:

Tabela 25 Liczba wychowanków rodzin zastępczych objętych świadczeniami w ramach procesu usamodzielniania w latach 2021-2023

Forma Pomocy	2021	2022	2023
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	58	49	30
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	11	13	19
Pomoc na zagospodarowanie	17	7	20
Pomoc pieniężna z przeznaczeniem na częściowe pokrycie wydatków związanych z wynajmem pokoju	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

W ramach pomocy mającej na celu życiowe usamodzielnienie się i integrację ze środowiskiem, osobom, które po osiągnięciu pełnoletniości opuszczają placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego i socjalizacyjnego, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, zakłady poprawcze, wypłacano

świadczenia w ramach wsparcia powyższego procesu. W latach 2021-2023 dominującą formą pomocy dla wychowanków były comiesięczne świadczenia na kontynuowania nauki. Liczbę wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych objętych świadczeniami w latach 2021–2023 przedstawia tabela poniżej

Tabela 26 Liczba wychowanków instytucjonalnych form opieki, które skorzystały z pomocy pieniężnej w ramach procesu usamodzielnienia w latach 2021-2023

Forma Pomocy	2021	2022	2023
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	24	14	17
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	12	6	6
Pomoc na zagospodarowanie	7	4	4
Pomoc pieniężna z przeznaczeniem na częściowe pokrycie wydatków związanych z wynajmem pokoju	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

4.2. Kierowanie do mieszkań chronionych.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kobylnicy (dalej zwany OIK) prowadzi mieszkania chronione, które przeznaczone są dla pełnoletnich usamodzielnianych wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzin zastępczych z terenu powiatu poznańskiego, nie dysponujących własnym mieszkaniem lub pozbawionych możliwości powrotu do rodziny, a wskazujących w planie usamodzielnienia powiat poznański jako miejsce osiedlenia.

Na terenie OIK funkcjonują trzy samodzielne mieszkania przeznaczone dla 8 osób. W jednym mieszkaniu mogą zamieszkać trzy osoby, każda z nich ma do dyspozycji własny pokój, część wspólną stanowi aneks kuchenny oraz łazienka. Mieszkania są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Mieszkania są wyposażone w podstawowy sprzęt gospodarstwa domowego.

Zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych funkcjonujących w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kobylnicy określa Uchwała Nr XXVI/239/IV/2013 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 20 marca 2013 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności w mieszkaniach chronionych funkcjonujących w ramach Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Kobylnicy.

Tabela 27 Liczba osób przebywających w Mieszkaniach Chronionych w latach 2021-2023

Rok	2021	2022	2023
Liczba osób przebywających w Mieszkaniach Chronionych	5	7	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

5. Wsparcie rodzin naturalnych i rodzinnej pieczy zastępczej w ramach działań projektowych.

W latach 2021 – 2023 w ramach wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej i rodzin naturalnych realizowane były następujące projekty:

➤ Projekt: „**Poprawa dostępu do usług społecznych wspierających rodzinę i rodzinną pieczę zastępczą na terenie MOF Poznania - EDYCJA II**”

Wiodącym liderem projektu ponownie jest Miasto Poznań, natomiast partnerami m.in.: gmina Czerwonak, gmina Luboń, gmina Murowana Goślina, gmina Oborniki, miasto Puszczykowo, gmina Rokietnica, gmina Skoki, gmina Swarzędz, gmina Śrem, gmina Tarnowo Podgórne, Stowarzyszenie Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Projekt realizowany w okresie od 1 marca 2020 r. do 30 czerwca 2023 r.

Zrealizowane działania:

- kontynuacja zatrudnienia 2 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej,
- coaching rodzin zastępczych,
- specjalistyczna praca terapeutyczna nad relacją rodzic/opiekun dziecko
- diagnoza psychofizyczna dziecka

Z działań projektu skorzystało 195 osób(98- K, 97-M), wartość całego projektu w części Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie wynosiła **502 078,98 zł** , w tym dofinansowanie **474 966,71 zł**

6. Wydatki poniesione przez powiat poznański na pieczę zastępczą w latach 2021-2023.

Powiat poznański jako właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dzieci przed skierowaniem do placówki opiekuńczo-wychowawczej lub umieszczeniem w rodzinie zastępczej ponosi wydatki na utrzymanie wychowanków w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania w danej placówce, w łącznej kwocie świadczeń przysługujących danej rodzinie zastępczej oraz świadczeń dla pełnoletnich wychowanków. Wydatki w poszczególnych latach prezentuje powyższa tabela.

Tabela 28 Wydatki poniesione przez powiat poznański na świadczenia dla rodzin zastępczych, pełnoletnich wychowanków oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze w latach 2021-2023

Forma Świadczenia	2021	2022	2023	Suma za lata 2021-2023
Świadczenia dla rodzin zastępczych i ich pełnoletnich wychowanków	5 249 966,69 zł	7 069 713,69 zł	6 881 263,21 zł	19 200 943,59 zł
Wynagrodzenie zawodowych rodzin zastępczych, rodzin pomocowych i osób do pomocy	1 281 940,73 zł	1 181 779,97 zł	1 388 035,92 zł	3 851 756,62 zł
Świadczenia dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych	231 875,58 zł	253 612,39 zł	135 071,00 zł	620 558,97 zł
Środki pieniężne wydatkowane na placówki opiekuńczo-wychowawcze	5 958 140,00 zł	7 226 974,00 zł	7 906 122,67 zł	20 862 270,00 zł
Suma	12 721 923,00 zł	15 732 080,05 zł	16 081 526,13 zł	44 535 529,18 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań PCPR

II. Cele programu rozwoju pieczy zastępczej w powiecie poznańskim na lata 2024-2026

Dziecku, któremu rodzina naturalna nie może zapewnić bezpośredniej opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą. Szansą, aby dziecko wzrastało w warunkach zbliżonych do naturalnych są zarówno rodziny zastępcze jak i kompleksowa praca z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dziecka do domu rodzinnego. Pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz wspieranie tych rodzin zastępczych, które już funkcjonują, przyczyni się do wzmocnienia obecnego systemu opieki w powiecie poznańskim. Ponadto istnieje konieczność by w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną uwzględnić działania mające na celu przygotowanie wychowanków do samodzielnego życia, po opuszczeniu placówki opiekuńczo - wychowawczej lub rodziny zastępczej.

PCPR w latach 2023 – 2029 w ramach projektu dofinansowanego ze środków Unii Europejskiej pn. "Wsparcie deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w podregionie poznańskim" udzieli wszechstronnego, specjalistycznego wsparcia zarówno rodzinom zastępczym, dzieciom i młodzieży przebywającej w pieczy zastępczej poprzez m.in. zwiększenie dostępności i poszerzenie zakresu usług wspierających, wzmocnienie rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży przebywających w pieczy zastępczej i przygotowania ich do jak najlepszego, samodzielnego życia po opuszczeniu systemu pieczy zastępczej, poprawę funkcjonowania rodzin zastępczych, w tym w wypełnianiu zadań wynikających z pełnienia funkcji rodziny zastępczej, rozwinięcie i poszerzenie współpracy różnych podmiotów i instytucji działających na rzecz pieczy zastępczej.

**Głównym celem Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Poznańskim na lata 2024-2026 jest:
ROZWÓJ SYSTEMU WSPIERANIA RODZINY I PIECZY ZASTĘPCZEJ NA TERENIE POWIATU POZNAŃSKIEGO.**

Cel ten rozwinięty został o następujące cztery cele szczegółowe, które wskazują na główne obszary działań powiatu poznańskiego w obrębie zadań wynikających z pieczy zastępczej:

1. Rozwój i wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Rozwój systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej w tym tworzenie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.
3. Wczesne wspieranie w procesie usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.
4. Wzmocnienie funkcji rodziny jako naturalnego środowiska opiekuńczo-wychowawczego dla dzieci.

CZAS REALIZACJI PROGRAMU I ZAKŁADANE REZULTATY

Program realizowany będzie w latach 2024-2026. Zakłada się osiągnięcie następujących rezultatów:

1. Zwiększenie liczby niezawodowych i zawodowych rodzin zastępczych.
2. Podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych istniejących rodzin zastępczych poprzez organizowanie specjalistycznych szkoleń, prowadzenie grup wsparcia, zapewnianie dostępu do specjalistycznej pomocy, zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich oraz organizowanie pomocy wolontariuszy.
3. Zwiększanie liczby zatrudnionych koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej celem udzielania pomocy rodzinom sprawującym pieczę zastępczą w realizacji ich zadań oraz współpracy z asystentami rodziny i pracownikami socjalnymi zatrudnionymi w gminach na terenie powiatu.
4. Przygotowanie wychowanków pieczy zastępczej do procesu usamodzielnienia przy wsparciu koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.
5. Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w celu wzmacniania funkcji rodzin i obniżania liczby umieszczanych dzieci w pieczy zastępczej.
6. Organizowanie na terenie gmin specjalistycznego wsparcia dla rodzin biologicznych w celu zwiększania liczby dzieci wracających do rodzin biologicznych.

III. Harmonogram realizacji zadań

Cel 1. Rozwój i wsparcie rodzinnej pieczy zastępczej

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizator	Źródła finansowania
1.	Tworzenie warunków do powstania i działania rodzinnej pieczy zastępczej.	1. Zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, których zadaniem jest objęcie wsparciem rodzin zastępczych.	2024-2026	Zatrudnienie 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	PCPR	Środki finansowe powiatu, dotacje budżetu państwa, fundusze europejskie
		2. Prowadzenie kampanii społecznych promujących rodzicielstwo zastępcze.	2024-2026	Udział w festynach na terenie gmin, działania promocyjne z wykorzystaniem różnych środków przekazu, materiały promujące pieczę zastępczą	PCPR	Środki finansowe powiatu
		3. Pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze i do prowadzenia rodzinnych domów dziecka.	2024-2026	Liczba osób przeszkolonych. Liczba osób, które otrzymały świadectwo kwalifikacyjne	PCPR	Środki finansowe powiatu
		4. Określenie corocznego limitu wzrostu liczby rodzin zastępczych zawodowych, w ramach przekształceń rodzin niezawodowych: – 2024 r – 3 rodziny, – 2025 r – 2 rodziny, – 2026 r – 3 rodziny.	2024-2026	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych przekształconych w zawodowe	Powiat	Środki finansowe powiatu,
		5. Zawieranie umów na pełnienie funkcji zawodowych rodzin zastępczych, rodzinnego domu dziecka.	2024-2026	Liczba zawartych nowych umów na pełnienie funkcji rodziny zawodowej lub rodzinnego domu dziecka	PCPR	Środki finansowe powiatu, środki finansowe gmin
		6. Przygotowywanie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinny dom dziecka na przyjęcie dziecka.	2024-2026	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej	PCPR	Środki finansowe powiatu, środki finansowe gmin
2.	Objęcie pomocą w szczególności psychologiczno-	1. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka.	2024-2026	Liczba szkoleń. Liczba rodzin/osób uczestniczących w szkoleniach	PCPR	Środki finansowe powiatu, dotacje budżetu państwa, środki EFS

	pedagogiczną rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych.	2. Organizowanie poradnictwa specjalistycznego, rodzinnego w celu zachowania i wzmocnienia kompetencji oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu.	2024-2026	Liczba rodzin zastępczych/osób korzystających z poradnictwa specjalistycznego.	PCPR	Środki finansowe powiatu
		3. Zapewnienie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą w szczególności w ramach grup wsparcia	2024-2026	Liczba rodzin/osób uczestniczących w grupie wsparcia Liczba osób objętych konsultacjami	PCPR	Środki finansowe powiatu
		4. Organizowanie zajęć terapeutycznych dla dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej.	2024-2026	Liczba dzieci objętych wsparciem	PCPR	Środki finansowe powiatu
		5. Zapewnienie priorytetowego dostępu rodzin zastępczych do usług poradni psychologiczno-pedagogicznych.	2024-2026	Liczba dzieci z rodzin zastępczych objętych poradnictwem	Wydział Edukacji Starostwo Powiatowe	Środki finansowe powiatu
3.	Wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnego domu dziecka w wypełnianiu ich funkcji i codziennym funkcjonowaniu	1. Zapewnienie pomocy i wsparcia w formie rodzin pomocowych	2024-2026	Liczba rodzin pomocowych Liczba dzieci objętych wsparciem	PCPR	Środki finansowe powiatu
		2. Zatrudnianie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich	2024-2026	Liczba zatrudnionych osób udzielających wsparcia	PCPR	Środki finansowe powiatu
		3. Organizowanie czasu wolnego oraz pomocy wolontariuszy wspierających podopiecznych rodzin zastępczych w nauce	2024-2026	Formy działań w ramach organizacji czasu wolnego. Liczba dzieci, którym zorganizowano czas wolny Działania promujące wolontariat Liczba wolontariuszy. Liczba dzieci objętych wsparciem	PCPR / inne podmioty współpracujące z PCPR	Środki finansowe powiatu
4.	Szkolenie specjalistyczne w zakresie wsparcia i współpracy z rodziną.	1. Organizowanie specjalistycznych szkoleń dla pracowników organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, w tym superwizji.	2024-2026	Liczba pracowników podnoszących swoje kwalifikacje. Liczba szkoleń	PCPR	Środki finansowe powiatu
5.	Wspieranie materialne rodzin zastępczych.	1. Udzielanie świadczeń na pokrycie kosztów pobytu dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej.	2024-2026	Liczba rodzin objętych pomocą. Liczba dzieci przebywających w rodzinach. Formy udzielonych świadczeń Wydatkowana kwota na świadczenia	PCPR	Środki finansowe powiatu, środki finansowe gmin.
6.	Wsparcie rodzin zastępczych w ramach działań projektowych	1. Przygotowanie i realizacja programów finansowanych ze środków UE.	2024-2026	Liczba osób objętych wsparciem Formy wsparcia	PCPR	Fundusze europejskie, środki finansowe powiatu

Cel 2. Rozwój systemu instytucjonalnej pieczy zastępczej w tym tworzenie nowych placówek opiekuńczo-wychowawczych.

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizator	Źródła finansowania
1.	Doskonalenie systemu opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.	1. Praca zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka działających w placówkach.	2024-2026	Liczba zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	bezkosztowo
		2. Praca pracowników placówki z wychowankami w zakresie edukacji szkolnej i kształtowania prawidłowych postaw i relacji w oparciu o rozszerzone metody diagnozy pedagogicznej i psychologicznej.	2024-2026	Liczba dzieci uzyskujących promocje do klas programowo wyższych	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	bezkosztowo
		3. Praca placówki z rodzinami naturalnymi, asystentami rodziny i organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w celu powrotu dziecka do rodziny naturalnej.	2024-2026	Liczba rodzin i formy współpracy, Liczba dzieci, które powróciły do rodziny naturalnej	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	bezkosztowo
		4. Organizowanie imprez integracyjnych dla wychowanków placówek i ich rodziców.	2024-2026	Liczba i rodzaj imprez dla wychowanków	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	Środki finansowe powiatu, sponsorzy
		5. Pozyskiwanie rodzin zastępczych dla wychowanków.	2024-2026	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy, adopcje	PCPR Placówki opiekuńczo-wychowawcze	bezkosztowo
		6. Wspieranie usamodzielniających się wychowanków w tworzeniu programu usamodzielnienia, właściwych form integracji ze środowiskiem.	2024-2026	Zastosowane formy wsparcia	Placówki opiekuńczo-wychowawcze	bezkosztowo

2.	Współpraca z PCPR na terenie innych powiatów	1. Uzgadnianie możliwości przyjęcia dziecka do placówki poza terenem powiatu.	2024-2026	Liczba dzieci skierowanych do placówek opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących poza terenem powiatu poznańskiego	PCPR	Środki finansowe powiatu
		2. Zawieranie porozumień z powiatami w zakresie ponoszenia kosztów pobytu dzieci w placówkach.	2024-2026	Liczba dzieci przebywających w placówkach poza powiatem Wydatkowana kwota na utrzymanie dzieci w placówkach poza powiatem	PCPR, Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia	Środki finansowe powiatu
3.	Tworzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie powiatu	1. Utworzenie wielofunkcyjnej placówki opiekuńczo-wychowawczej.	2024-2026	Liczba placówek opiekuńczo - wychowawczych	powiat	Środki finansowe powiatu
		2. Utworzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.	2024-2026	Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego	powiat	Środki finansowe powiatu

Cel 3. Wsparcie w procesie usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizator	Źródła finansowania
1.	Tworzenie sprawnego systemu usamodzielnienia	1. Wsparcie wychowanków w procesie ich usamodzielnienia	2024-2026	Liczba pełnoletnich wychowanków objętych wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej Formy wsparcia	PCPR	bezkosztowo
		2. Udzielanie pomocy pieniężnej zgodnie z obowiązującym prawem na: – kontynuację nauki – usamodzielnienie – zagospodarowanie .	2024-2026	Liczba wychowanków korzystających z różnych form wsparcia Kwota wydatkowanych środków	PCPR	Środki finansowe powiatu
		3. Udzielanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, poprzez: – zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym, – pozyskanie lokalu z zasobów gminnych. – dofinansowanie do wynajmu lokalu na terenie powiatu poznańskiego	2024-2026	Liczba osób korzystających z mieszkań chronionych. Liczba wychowanków, którzy uzyskali mieszkania z zasobów gmin Liczba osób korzystająca z dofinansowania do wynajmu lokalu	PCPR placówki opiekuńczo-wychowawcze Rodziny Zastępcze gmina	Środki finansowe powiatu, środki finansowe gmin
		4. Organizowanie form wsparcia dla usamodzielnianych wychowanków.	2024-2026	Liczba osób objętych wsparciem. Formy wsparcia	PCPR placówki opiekuńczo-wychowawcze Rodziny Zastępcze	Środki finansowe powiatu
2.	Wsparcie osób usamodzielnianych w ramach działań projektowych	1. Przygotowanie i realizacja programów finansowanych ze środków UE.	2024-2026	Liczba osób objętych wsparciem Formy wsparcia	PCPR	Fundusze europejskie, środki finansowe powiatu

Cel 4. Wzmocnienie funkcji rodziny jako naturalnego środowiska opiekuńczo-wychowawczego dla dzieci.

Lp.	Zadanie	Działanie	Termin realizacji	Wskaźniki	Realizator	Źródła finansowania
1.	Podejmowanie działań mających na celu wsparcie rodzin naturalnych w wypełnianiu ich funkcji rodzicielskich	1. Prowadzenie terapii dla osób doświadczających przemocy domowej i udzielanie schronienia w sytuacjach kryzysowych.	2024-2026	Liczba osób objętych wsparciem	OIK PCPR Dom Samodzielnego Rodzica w Lisówkach Gmina	Środki finansowe powiatu
		2. Poradnictwo specjalistyczne	2024-2026	Liczba wydanych orzeczeń, Liczba diagnoz specjalistycznych (psychologiczno-pedagogicznych, logopedycznych i innych). Liczba dzieci objętych wsparciem. Formy wsparcia	Poradnie Psychologiczno- Pedagogiczne OIK	Środki finansowe powiatu
		3. Wspieranie rodzin wychowujących dzieci i młodzież niepełnosprawną w zakresie rehabilitacji społecznej	2024-2026	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z poszczególnych form rehabilitacji społecznej. Kwoty wydatkowanych środków	PCPR WTZ organizacje pozarządowe	PFRON, środki finansowe powiatu
		4. Realizacja programów finansowanych ze środków UE.	2024-2026	Liczba asystentów rodzin Liczba osób objętych wsparciem Formy wsparcia	PCPR gminy	Fundusze europejskie, środki finansowe powiatu
		5. Udzielanie dotacji w ramach otwartych konkursów ofert organizacjom pozarządowym działającym na rzecz dziecka i rodziny	2024-2026	Liczba zrealizowanych programów Kwota wydatkowanych środków	Powiat organizacje pozarządowe	Środki finansowe powiatu
		6. Wzmacnianie funkcji rodziny biologicznej	2024-2026	Liczba asystentów rodzin Liczba osób objętych wsparciem Liczba dzieci kierowanych do pieczy zastępczej	PCPR Gminy	Środki finansowe powiatu, środki finansowe gminy, środki zewnętrzne

IV. Koordynacja programu.

Realizatorem Programu jest samorząd Powiatu Poznańskiego, w imieniu którego działa Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Poznaniu wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Zadania obejmują:

1. Nadzór nad realizacją Programu.
2. Pozyskiwanie partnerów w realizacji Programu.
3. Promocję Programu.
4. Zarządzanie Programem.
5. Monitoring i ewaluację realizacji Programu.

V. Źródła finansowania programu.

W realizacji działań programowych stosowane będą mechanizmy finansowe pozwalające na jak najskuteczniejsze i najpełniejsze wykonywanie założonych zadań. Szczególne znaczenie ma tutaj zaangażowanie środków pochodzących z różnych źródeł, takich jak:

1. Budżetu samorządu powiatowego i samorządu gminy.
2. Środki budżetu państwa.
3. Środki Unii Europejskiej.
4. Innych funduszy i programów oraz innych źródeł.

Planowanie wydatków na poszczególne działania może być dokonywane corocznie, po uzyskaniu informacji o wielkości środków pozyskanych na dany rok.

VI. Monitoring i ewaluacja programu.

Monitorowanie Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Poznańskim na lata 2024-2026 odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zebranych informacji nt. realizacji kierunków działań ujętych w Programie.

Ocena poszczególnych działań realizowanych w ramach celów będzie dokonywana corocznie, co pozwoli na bieżące śledzenie stopnia ich wykonania. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się okoliczności formalno-prawnych oraz bieżących potrzeb. Ocena Programu, która zostanie przeprowadzona po zakończeniu jego realizacji, pozwoli określić wszystkie uzyskane efekty oraz wskazać czynniki, które ułatwiały bądź utrudniały jego realizację. Pomocne w końcowej ocenie realizacji programu będą wymienione w harmonogramie wskaźniki przypisane do każdego zadania.

SPIS TABEL

Tabela 1 Liczba asystentów rodziny i rodzin objętych wsparciem w gminach powiatu poznańskiego.....	5
Tabela 2 Placówki wsparcia dziennego funkcjonujące na terenie powiatu poznańskiego.	7
Tabela 3 Wsparcie dzieci i młodzieży w ramach rehabilitacji społecznej w latach 2021-2023	9
Tabela 4 Wydatki poniesione przez gminy ze względu na pochodzenie dziecka na opiekę i wychowanie dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023.....	10
Tabela 5 Wydatki poniesione przez gminy ze względu na pochodzenie dziecka na opiekę i wychowanie dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023.	10
Tabela 6 Liczba rodzin zastępczych w latach 2021-2023, stan na 31 grudnia danego roku.....	12
Tabela 7 Liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023, stan na 31 grudnia danego roku....	13
Tabela 8 Rozmieszczenie rodzin zastępczych na terenie gmin powiatu poznańskiego w latach 2021-2023.....	14
Tabela 9 Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2021-2023	15
Tabela 10 Rodziny pomocowe w latach 2021-2023	15
Tabela 11 Osoby do pomocy w rodzinach zastępczych i RDD w latach 2021-2023.....	15
Tabela 12 Szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych w latach 2021-2023.....	18
Tabela 13 Liczba rodzin zastępczych i osób uczestniczących w grupie wsparcia dla rodziców zastępczych w latach 2021-2023	19
Tabela 14 Liczba konsultacji psychologicznych udzielonych przez psychologów w ramach poradnictwa, interwencji i terapii w zakresie pieczy zastępczej w latach 2021-2023	20
Tabela 15 Liczba osób i rodzin korzystających z pomocy psychologicznej w temacie pieczy zastępczej w latach 2021-2023	20
Tabela 16 Liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy psychologicznej w latach 2021-2023.....	20
Tabela 17 Liczba osób, którym udzielono porad psychologicznych podczas konsultacji w ramach prowadzenia diagnostyki psychologicznej dotyczącej naboru i kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (sporządzania opinii o predyspozycjach i motywacji do pełnienia funkcji rodziny zastępczej).w latach 2021-2023	20
Tabela 18 Wsparcie rodzin zastępczych w latach 2021-2023	21
Tabela 19 Liczba porad prawnych udzielonych przez radców prawnych zatrudnionych przez PCPR w latach 2021-2023.....	21
Tabela 20 Liczba warsztatów dla rodzin zastępczych i liczba osób w nich uczestniczących w latach 2021-2023.....	21
Tabela 21 Dzieci, które opuściły dotychczasową rodzinną pieczę zastępczą w latach 2021-2023	22
Tabela 22 Liczba dzieci skierowanych przez powiat poznański do placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu poznańskiego w latach 2021-2023	24
Tabela 23 Liczba dzieci skierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących poza terenem powiatu poznańskiego w latach 2021-2023	25
Tabela 24 Dzieci, które opuściły placówki opiekuńczo-wychowawcze w latach 2021-2023.....	26
Tabela 25 Liczba wychowanków rodzin zastępczych objętych świadczeniami w ramach procesu usamodzielnienia w latach 2021-2023.....	26
Tabela 26 Liczba wychowanków instytucjonalnych form opieki, które skorzystały z pomocy pieniężnej w ramach procesu usamodzielnienia w latach 2021-2023.....	27
Tabela 27 Liczba osób przebywających w Mieszkaniach Chronionych w latach 2021-2023.....	27
Tabela 28 Wydatki poniesione przez powiat poznański na świadczenia dla rodzin zastępczych, pełnoletnich wychowanków oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze w latach 2021-2023	28